

Camí de Moià, Camí de Santa Maria de Rodors, Camí Ral de Moià o de Camí de Transhumància

L'Estany

Ubicació

Comarca: Moianès
Lloc/Adreça: Camí de Rodors, s/n
Emplaçament Al sud-est del municipi.

Coordenades:

Latitud: 41.86322
Longitud: 2.11067
UTM Est (X): 426190
UTM Nord (Y): 4634972

Classificació

Número de fitxa 08079 - 42
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Obra civil
Estil / època: Medieval Modern
Segle XIV-XVIII
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Social
Titularitat Pública
Titular: Ajuntament de l'Estany
Autoria de la fitxa Anna Chàvez Calm - Isidre Pastor Batalla
Data de registre de la fitxa: dv., 15/07/2016 - 02:00

Descripció

Es tracta d'un camí amb un traçat que travessa el terme municipal de sud a nord.

El camí comptava amb el terreny natural com a ferm, amb una amplada de pas aproximada d'uns 5 peus, equivalents a poc més de 2 m de mitjana (el 1862).

En l'extrem sud del terme de l'Estany passava pel costat del Raval del Prat (i del Raval dels Caputxins), vorejava el prat de l'estany pel costat de ponent, a una cota lleugerament elevada, entrant al poble a través del carrer de Rodors i continuant pel carrer Major, pel costat de la capella de Santa Cecília, fins a la plaça del Monestir.

Observacions:

El tòponim Rodors es correspondria al nom d'un Castell antic, una quadra o districte i una parròquia.

El Castell havia estat fins al s. XVII dels Rodors i després dels Talamanca, però en el segle XVII passà a domini Reial.

Història

Exceptuant el tram que voreja el prat de l'antic estany pel costat de ponent, aquest camí forma part d'una de les vies de transhumància antigues de primer ordre de Catalunya, que comunicava l'alta muntanya amb el prelitoral. Es tracta del camí ramader de bestiar majoritàriament oví, que des del pla de Barcelona i del Vallès es dirigia cap a les pastures del Pirineu oriental, passant per Sabadell, Caldes de Montbui, Sant Feliu de Codines, Moià, fins a l'Estany. A partir del poble de l'Estany continuava cap a Sant Feliu de Terrassola, Oristà, Prat de Lluçanès, Sant Bartomeu del Grau, Alps, Ripoll i Ribes de Freser. [Cortès, 2002, pàg.88] Aquests camins ramaders rebien diverses denominacions en cada territori. A la Catalunya Central eren coneguts amb el nom de carrerades (d'on possiblement prové la denominació del Mas de la Carrera). Les vies transhumants solien cercar les zones interfluvials, amb la finalitat d'evitar les grans valls, ja que aquestes eren les terres més fèrtils i el pas de grans ramats les podria malmetre. Va ser així com el Moianès i el Lluçanès van esdevenir llocs privilegiats per al traçat d'aquests camins ramaders.

La ramaderia transhumant rebé un fort impuls a partir del segle XVI a causa de l'augment de la importància social de la producció de llana i de carn. Fou l'època daurada de la transhumància a Catalunya. Es consolidaren grans fires ramaderes (potser com la Fira de l'Estany, del 8 de desembre) i una poderosa indústria ramadera. En aquest període els monestirs cediren el protagonisme a grans ramaders, especialment del Pirineu.

Des de finals del segle XVIII, la ramaderia transhumant ha patit una davallada continuada fins a l'actualitat sense, però, arribar a desaparèixer. S'estima que a Catalunya hi ha al voltant de 1.700 ramats d'oví i cabrum que es mobilitzen per les vies pecuàries catalanes. [Trepat-Vilaseca, 2012]

La ramaderia transhumant ha estat una activitat econòmica determinant en la configuració del territori del Moianès, i també del Lluçanès. Molts nuclis de població deuen la seva existència o el seu creixement a la ramaderia, i la prosperitat d'alguns masos es pot entendre només pel control que tenien d'alguns d'aquests ramats o de les pastures que feien servir [Cortès, 2002, pàg.84] (possiblement en serien exemples els masos estanyencs del Grau, o de la Carrera)

Aquesta gran via de transhumància també va afavorir el naixement d'activitats de caràcter preindustrial relacionades amb el bestiar de llana a l'Estany, documentades ja al segle XVIII, moment en el qual les dones de l'Estany filaven per les fàbriques de Centelles, amb les quals el poble de l'Estany es comunicava possiblement a través del camí de Collsuspina.[De Zamora, 1787-1973, pàg.57]

Durant el segle XIX guanyaren progressivament protagonisme els oficis de paraires, teixidors, comerciants de llana, sastres, etc. Aquesta activitat preindustrial desembocà en la instal·lació de petites manufactures

Bibliografia

- AADD (1882). Proyecto de carretera provincial de Moyà a Calaf por Suria. Arxiu Històric de la Diputació de Barcelona (Expedient DPP-5597).
- AADD (2009). Aproximació a la toponímia del Moianès. Rafael Dalmau Editors.
- COSTA, Enric (2003). Inventari de recursos turístics del Moianès, Inèdit, Moià.
- GUTIERREZ Daniel; MORROS Jordi; URBIO LA Marta (2014). Projecte museogràfic del paisatge cultural de l' Estany. L'Estany, història i natura, el domini de la terra i el domini de l'aigua. TEGULA Arquitectura i Patrimoni Cultural. Ajuntament de l'Estany (Moianès).
- PEÑA, Eduard (1934). Projecte de variant (..) de la carretera de Moià a Calaf per Súria per a la supressió de la travessia de Santa Maria de l'Estany. Arxiu Històric de la Diputació de Barcelona (Expedient OPP-1904), 1934.
- POU, Aureli-VINYETA, Ramon (1974). L'Estany. Guia turística, Editorial Montblanc-Martín. Barcelona.
- TREPAST, Eduard; VILASECA, Anna (2012). "La transhumància a Catalunya, un llarg camí per recórrer" a Camins ramaders i transhumància a Catalunya. Recomanacions i propostes. Fundació del Món Rural, Lleida. p. 7-14.

